

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.korpo.pol.pl/cbos> E-mail: cbos@pol.pl

BS/137/122/94

STOSUNEK DO RZĄDU W LIPCU '94

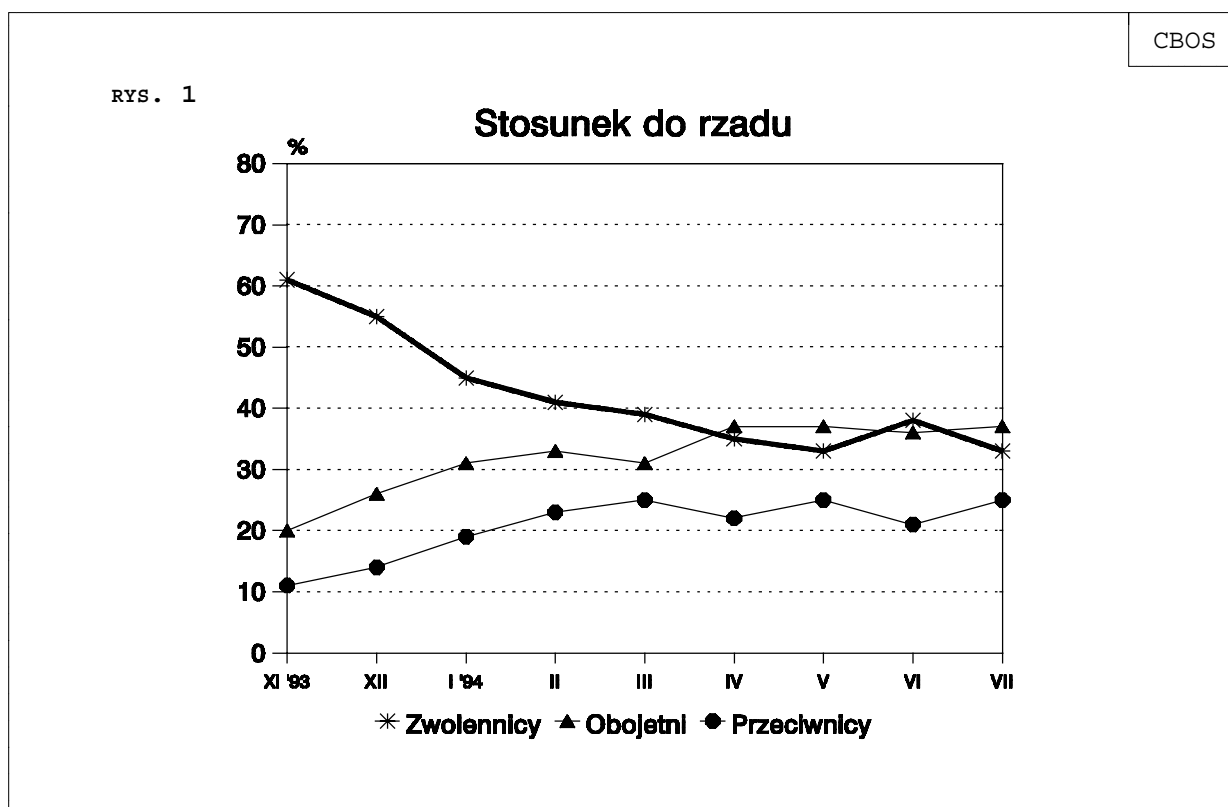
KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, SIERPIEŃ '94

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Niewielka poprawa oceny pracy rządu, jaką odnotowano w czerwcu, prawdopodobnie była związana z ogłoszeniem programu "Strategia dla Polski". Lipiec przyniósł jednak ponowne, acz niewielkie, pogorszenie stosunku do rządu i oceny jego pracy¹.

Liczba osób określających się jako zwolennicy rządu jest obecnie najniższa od czasu powstania gabinetu premiera Waldemara Pawlaka. Wprawdzie sympatyków jest nadal więcej (32%) niż przeciwników (25%), jednak dominującą postawą wobec rządu jest obojętność (37%).

Rząd cieszy się nadal największym poparciem wśród pracowników fizyczno-umysłowych oraz rolników. Warto odnotować, iż wśród rolników daje się zauważyć spadek liczby zwolenników rządu, a wzrost zarówno obojętnych, jak i przeciwników.

¹ Sondaż "Aktualne problemy i wydarzenia (51)" zrealizowano w dniach 21-26 lipca '94 na 1166-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Najwięcej przeciwników rządu znajdujemy wśród inteligencji i kadry kierowniczej, pracowników umysłowych niższego szczebla oraz prywatnych przedsiębiorców. Wśród robotników natomiast dominuje obojętność.

Z poparciem dla rządu silnie wiążą się także poglądy polityczne badanych; za zwolenników rządu uważa się połowa osób deklarujących poglądy lewicowe, a tylko jedna czwarta - prawicowe. Jednak w porównaniu z czerwcem '94 właśnie wśród osób o orientacji lewicowej odnotowujemy największy spadek liczby zwolenników rządu - o 16 punktów procentowych. Dodać trzeba, że poparcie obecnego rządu deklaruje dwie trzecie potencjalnego elektoratu SLD.

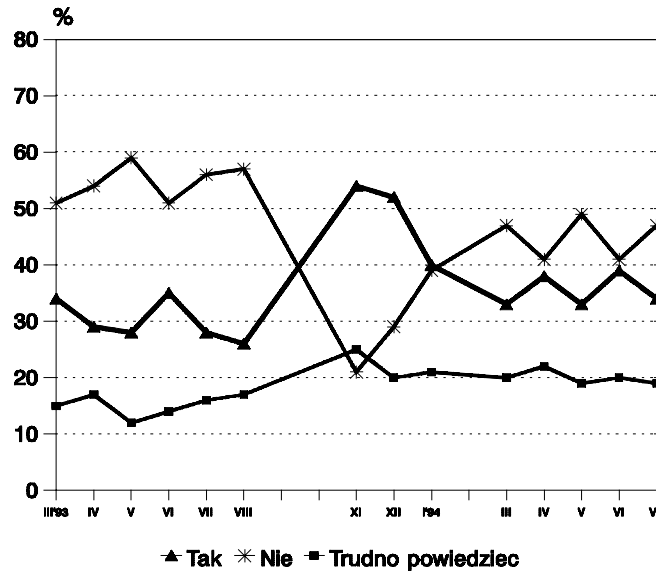
Tabela 1. Stosunek potencjalnych elektoratów² do obecnego rządu
w procentach

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory, oddałbym głos na:	Stosunek do rządu				Odsetek deklarujących poparcie danej partii
	zwolennicy	przeciwnicy	obojętni	Trudno powiedzieć	
SLD	67	10	20	3	20
PSL	50	19	27	4	15
Porozumienie 11 listopada	41	34	21	4	5
Przymierze dla Polski	37	37	24	2	6
Unia Pracy	37	30	25	8	9
KPN	32	37	28	3	3
Unia Wolności	28	35	36	1	13
BBWR	28	32	31	9	6
NSZZ "Solidarność"	22	48	28	2	7

Równocześnie zmniejszył się optymizm związany z polityką gospodarczą rządu. Największy spadek zaznaczył się wśród osób z wyższym wykształceniem, inteligencji, kadry kierowniczej oraz rolników.

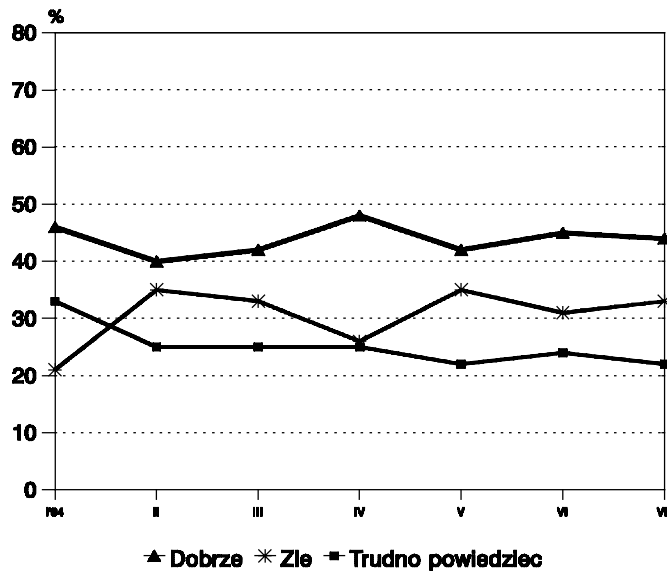
² Odpowiadały osoby, które wyraziły zamiar uczestniczenia w wyborach: "gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu" (N= 612).

RYS. 2 CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLITYKA RZĄDU STWARZA SZANSE WYJŚCIA Z KRYZYSU GOSPODARCZEGO?

Ogólna ocena pracy rządu jest nieco gorsza niż w czerwcu, ale nieznacznie lepsza niż w maju.

RYS. 3 JAK BY PAN(I) OCENIŁ(A) WYNIKI DZIAŁAŁNOŚCI RZĄDU PREMIERA WALDEMARA PAWLAKA OD CZASU OBJĘCIA PRZEZEŃ WŁADZY?

Najlepiej oceniają pracę rządu rolnicy, mieszkańcy małych miast i wsi, najgorzej natomiast - kadra kierownicza i inteligencja oraz mieszkańcy wielkich miast.

Niezależnie od ogólnej oceny działalności rządu badani oceniali (według czteropunktowej skali: od bardzo dobrze do niedostatecznie) działalność rządu w dziesięciu wybranych dziedzinach.

Tabela 2. Szczegółowe oceny działalności rządu

w procentach

Dziedziny działalności rządu	Ocena ³	Wskazania respondentów według terminów badań			
		lutym '94	kwiecień '94	maj '94	lipiec '94
Gospodarcza	Dobra	8	10	13	12
	Dostateczna	53	56	52	54
	Niedostateczna	27	22	29	24
	Trudno powiedzieć	12	12	6	10
Kierowanie państwem	Dobra	16	19	15	19
	Dostateczna	48	47	49	46
	Niedostateczna	20	18	23	20
	Trudno powiedzieć	16	16	13	15
Gospodarka pieniężna	Dobra	7	9	-	9
	Dostateczna	32	29	-	28
	Niedostateczna	42	38	-	44
	Trudno powiedzieć	19	24	-	19
Polityka zagraniczna	Dobra	31	36	-	35
	Dostateczna	30	29	-	32
	Niedostateczna	11	6	-	8
	Trudno powiedzieć	28	29	-	25
Polityka rolna	Dobra	16	15	11	13
	Dostateczna	35	32	34	33
	Niedostateczna	30	35	38	35
	Trudno powiedzieć	19	18	17	19
Opieka nad ludźmi najbardziej potrzebującymi pomocy	Dobra	12	13	-	11
	Dostateczna	31	33	-	29
	Niedostateczna	47	44	-	52
	Trudno powiedzieć	10	10	-	8
Bezpieczeństwo obywateli	Dobra	9	9	7	8
	Dostateczna	32	28	25	26
	Niedostateczna	49	54	64	58
	Trudno powiedzieć	10	9	4	8
Szkolnictwo, oświata	Dobra	14	15	-	14
	Dostateczna	40	40	-	39
	Niedostateczna	34	31	-	33
	Trudno powiedzieć	12	14	-	14
Opieka zdrowotna	Dobra	11	10	-	11
	Dostateczna	34	37	-	34
	Niedostateczna	46	45	-	46
	Trudno powiedzieć	9	8	-	9
Polityka informacyjna	Dobra	20	26	17	25
	Dostateczna	37	37	41	34
	Niedostateczna	28	20	30	22
	Trudno powiedzieć	15	17	12	19

³Oceny bardzo dobre, które nie przekraczały 1%, zostały zsumowane z ocenami dobrymi.

Oceny pracy rządu w przedstawionych dziedzinach są na ogół dość stabilne. Jedynie w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa obywateli są one coraz gorsze, następuje bowiem - z niewielkim zachwianiem - stały wzrost odsetka badanych, którzy oceniają działalność rządu w tej dziedzinie jako niedostateczną.

Dokładnie połowa badanych akceptuje premiera Waldemara Pawlaka. W stosunku do czerwca nie zaszły pod tym względem większe zmiany. Nadal najczęściej zadowolonych z osoby premiera jest wśród rolników, mieszkańców wsi i małych miast, natomiast najczęściej niezadowolonych - wśród prywatnych przedsiębiorców, inteligencji, kadry kierowniczej oraz mieszkańców wielkich miast.

Zdecydowana większość ankietowanych negatywnie ocenia współpracę partii, które wchodzi w skład rządu. Ocena ta pogorszyła się nieco w porównaniu z kwietniem '94.

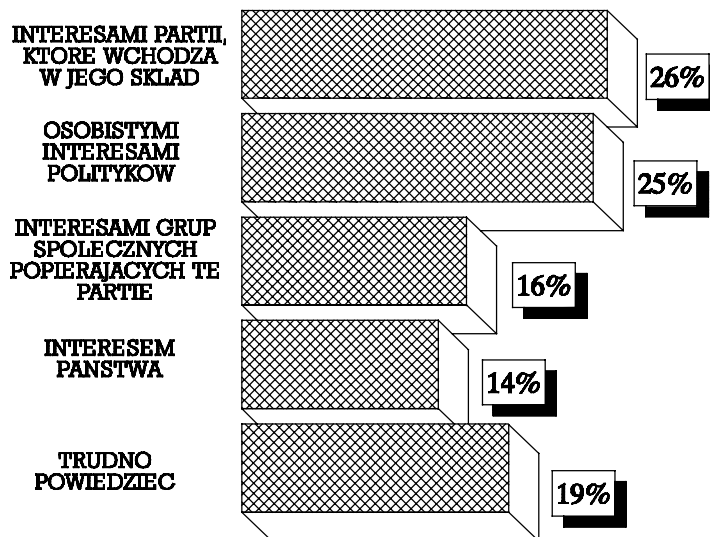
Tabela 3.

w procentach

Jak Pan(i) sądzi, czy współpraca partii wchodzących w skład rządu układa się:	Wskazania respondentów według terminów badań		
	luty '94	kwiecień '94	lipiec '94
- dobrze	21	22	18
- źle	64	60	60
Trudno powiedzieć	15	18	22

Motywy, jakimi w swej działalności kieruje się rząd, postrzegane są przez badanych na ogół niekorzystnie dla rządu.

RYS. 4. SOJUSZ LEWICY DEMOKRATYCZNEJ I POLSKIE STRONNICTWO LUDOWE TWORZĄ OBECNY RZĄD. CZYM, PANA (I) ZDANIEM, KIERUJE SIĘ PRZED W SZYBOKIM RZĄD UTWORZONY PRZEZ TE PARTIE?

Jak widać, połowa respondentów przypisuje rządowi kierowanie się interesami partyjnymi bądź osobistymi polityków. Wyraźnie rzadziej - w opinii badanych - rząd kieruje się nadrzędnym interesem państwa bądź też interesami ich wyborców.

★

★ ★

Stosunek do rządu i ocena jego pracy, które w czerwcu się poprawiły, w lipcu znowu nieco się pogorszyły. Liczba osób określających się jako zwolennicy bądź przeciwnicy rządu wróciła do poziomu z maja. Ogólna ocena działalności rządu jest nieco gorsza niż w czerwcu, ale nieznacznie lepsza niż w maju. Jeśli natomiast chodzi o szczegółowe oceny poszczególnych dziedzin działalności rządu, które w maju uległy pogorszeniu w porównaniu z kwietniem, obecnie na ogół wróciły do poprzedniego poziomu.

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. włocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białsko-podlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Jak określił(a)by Pan(i) swój stosunek do obecnego rządu?
 Czy jest Pan(i) jego: 1 - zwolennikiem, 2 - przeciwnikiem,
 3 - Pana(i) stosunek do obecnego rządu jest obojętny

(%)

	1	2	3	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	32	25	37	6	1166
Płeć					
Mężczyźni	37	26	33	5	508
Kobiety	28	25	40	6	658
Wiek					
do 24 lat	24	17	51	9	101
25-34	30	29	38	3	210
35-44	26	32	39	4	265
45-54	34	29	31	6	181
55-64	40	24	31	5	203
65 lat i więcej	37	16	38	9	205
Miejsce zamieszkania					
Wieś	36	21	38	6	462
Miasto do 20 tys.	43	21	35	1	117
od 21 do 100 tys.	34	29	35	2	234
101-500 tys.	20	27	44	10	217
501 tys. i więcej mieszk.	27	38	28	7	136
Region					
Północny	33	26	39	3	111
Zachodni	46	24	25	5	130
Środkowo-zachodni	33	25	36	6	176
Środkowy	29	34	31	6	201
Wschodni	35	19	43	4	152
Południowo-wschodni	35	22	35	9	183
Południowo-zachodni	22	26	46	5	212
Wykształcenie					
Podstawowe	32	22	40	6	446
Zasadnicze zawodowe	33	26	36	5	315
Średnie	31	27	37	5	329
Wyższe	35	38	18	9	77
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	37	42	14	7	62
Prac. umysł. niż. szczebla	24	38	34	4	75
Pracownicy fiz. - umysł.	43	26	29	2	51
Robotnicy wykwalifikowani	31	28	35	6	124
Robotnicy niewykwalifik.	24	24	47	6	72
Rolnicy	39	17	38	6	98
Prywatni przedsiębiorcy	30	38	30	2	57
Bierni zawodowo					
Renciści i emeryci	37	23	35	5	397
Uczniowie i studenci	18	17	50	15	40
Bezrobotni	24	21	51	3	107
Gospodynie domowe i inni	27	22	42	10	81
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 750 tys. zł	32	21	37	10	174
750 tys. - 1249 tys.	30	28	36	6	232
1250 tys. - 1749 tys.	30	24	40	5	212
1750 tys. - 2249 tys.	36	23	37	4	229
2250 tys. i powyżej	32	29	35	5	292
Ocena własnych war. mater.					
Złe	25	30	37	8	477
Średnie	38	21	37	5	520
Dobre	35	29	35	1	166
Zainteresowanie polityką					
Duże	50	38	11	1	79
Średnie	41	24	30	5	474
Małe lub żadne	23	25	46	6	612
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	26	24	44	6	83
Raz w tygodniu	33	25	37	6	669
Kilka razy w roku	32	26	37	5	292
W ogóle nie uczestniczy	32	30	32	6	120
Poglądy polityczne					
Lewica	49	18	31	2	234
Centrum	30	26	39	5	327
Prawica	28	37	31	5	262
Trudno powiedzieć	26	21	43	10	342

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szanse wyjścia z kryzysu gospodarczego?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	34	48	18	1166
Płeć				
Mężczyźni	40	45	16	508
Kobiety	30	50	21	658
Wiek				
do 24 lat	36	42	23	101
25-34	34	54	13	210
35-44	30	54	15	265
45-54	32	46	22	181
55-64	37	48	15	203
65 lat i więcej	37	36	27	205
Miejsce zamieszkania				
Wieś	39	40	21	462
Miasto do 20 tys.	39	48	14	117
od 21 do 100 tys.	36	44	20	234
101-500 tys.	27	56	17	217
501 tys. i więcej mieszk.	20	66	14	136
Region				
Północny	35	50	15	111
Zachodni	44	42	14	130
Środkowozachodni	40	41	19	176
Środkowy	26	55	19	201
Wschodni	34	44	22	152
Południowo-wschodni	33	45	21	183
Południowo-zachodni	30	52	18	212
Wykształcenie				
Podstawowe	34	42	24	446
Zasadnicze zawodowe	34	47	19	315
Średnie	36	52	12	329
Wyższe	28	58	13	77
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	24	63	13	62
Prac.umysł.niż.szczebła	36	49	15	75
Pracownicy fiz.- umysł.	39	50	11	51
Robotnicy wykwalifikowani	31	57	12	124
Robotnicy niewykwalifik.	24	54	21	72
Rolnicy	37	40	23	98
Prywatni przedsiębiorcy	39	52	9	57
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	38	41	21	397
Uczniowie i studenci	26	43	31	40
Bezrobotni	34	45	21	107
Gospodynie domowe i inni	29	54	17	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	42	34	24	174
750 tys. - 1249 tys.	32	51	17	232
1250 tys. - 1749 tys.	34	47	19	212
1750 tys. - 2249 tys.	31	48	21	229
2250 tys. i powyżej	35	52	13	292
Ocena własnych war. mater.				
Złe	32	48	20	477
Średnie	33	48	19	520
Dobre	42	45	13	166
Zainteresowanie polityką				
Duże	48	47	5	79
Średnie	38	49	13	474
Małe lub żadne	29	47	24	612
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	56	15	83
Raz w tygodniu	35	46	19	669
Kilka razy w roku	34	47	20	292
W ogóle nie uczestniczy	31	53	15	120
Poglądy polityczne				
Lewica	53	36	12	234
Centrum	33	50	17	327
Prawica	30	60	9	262
Trudno powiedzieć	25	43	32	342

Tabela 3. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Waldemar Pawlak?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	50	32	18	1165
Płeć				
Mężczyźni	53	32	15	508
Kobiety	48	32	20	658
Wiek				
do 24 lat	48	33	20	101
25-34	47	32	21	210
35-44	41	38	21	265
45-54	49	34	18	181
55-64	57	30	13	203
65 lat i więcej	59	23	17	205
Miejsce zamieszkania				
Wieś	64	21	16	462
Miasto do 20 tys.	62	26	13	117
od 21 do 100 tys.	43	37	20	234
101-500 tys.	36	41	23	217
501 tys. i więcej mieszk.	27	53	20	136
Region				
Północny	36	44	20	111
Zachodni	59	28	13	130
Środkowozachodni	57	25	17	176
Środkowy	40	39	21	201
Wschodni	58	22	20	152
Południowo-wschodni	58	27	15	183
Południowo-zachodni	42	38	20	212
Wykształcenie				
Podstawowe	57	20	22	445
Zasadnicze zawodowe	49	36	15	315
Średnie	47	38	15	329
Wyższe	20	61	19	77
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	27	55	18	62
Prac.umysł.niż.szczębla	49	39	12	75
Pracownicy fiz.- umysł.	58	27	15	51
Robotnicy wykwalifikowani	47	35	18	124
Robotnicy niewykwalifik.	43	24	33	72
Rolnicy	68	22	10	98
Prywatni przedsiębiorcy	24	62	15	57
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	57	27	15	397
Uczniowie i studenci	44	38	18	40
Bezrobotni	45	22	33	107
Gospodynie domowe i inni	43	38	19	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł.	63	17	20	174
750 tys. - 1249 tys.	47	30	22	232
1250 tys. - 1749 tys.	55	30	15	212
1750 tys. - 2249 tys.	48	32	19	229
2250 tys. i powyżej	40	45	15	292
Ocena własnych war. mater.				
Złe	50	29	21	477
Średnie	51	32	17	520
Dobre	45	43	12	166
Zainteresowanie polityką				
Duże	46	44	10	79
Średnie	53	36	11	474
Małe lub żadne	48	27	25	612
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	58	29	13	83
Raz w tygodniu	55	29	16	669
Kilka razy w roku	44	33	23	292
W ogóle nie uczestniczy	29	47	23	120
Poglądy polityczne				
Lewica	67	22	12	234
Centrum	51	35	13	327
Prawica	41	49	9	262
Trudno powiedzieć	43	22	34	341

Tabela 4. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Waldemara Pawlaka od czasu objęcia przezeń władzy?

(%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	44	34	22	1164
Płeć				
Mężczyźni	52	34	15	508
Kobiety	39	34	28	656
Wiek				
do 24 lat	46	32	22	100
25-34	42	37	21	210
35-44	35	40	25	265
45-54	43	37	20	181
55-64	53	30	18	203
65 lat i więcej	51	25	25	205
Miejsce zamieszkania				
Wieś	53	27	20	462
Miasto do 20 tys.	58	20	22	116
od 21 do 100 tys.	41	37	22	234
101-500 tys.	34	39	27	216
501 tys. i więcej mieszk.	26	55	19	136
Region				
Północny	42	44	14	111
Zachodni	52	25	23	130
Środkowo-zachodni	51	28	21	176
Środkowy	33	41	26	201
Wschodni	50	29	21	152
Południowo-wschodni	46	32	22	182
Południowo-zachodni	41	36	23	212
Wykształcenie				
Podstawowe	48	27	25	444
Zasadnicze zawodowe	46	34	20	315
Średnie	44	35	22	328
Wyższe	19	67	14	77
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	23	61	16	62
Prac. umysł. niż. szczebla	42	37	21	74
Pracownicy fiz. - umysł.	42	31	27	51
Robotnicy wykwalifikowani	47	37	15	124
Robotnicy niewykwalifik.	38	34	29	72
Rolnicy	54	27	20	98
Prywatni przedsiębiorcy	31	49	20	57
Bierni zawodowo				
Renciści i emeryci	53	28	19	397
Uczniowie i studenci	30	38	32	39
Bezrobotni	39	33	28	107
Gospodynie domowe i inni	36	31	32	81
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 750 tys. zł	54	24	22	174
750 tys. - 1249 tys.	35	41	24	232
1250 tys. - 1749 tys.	49	31	20	212
1750 tys. - 2249 tys.	42	32	26	229
2250 tys. i powyżej	45	38	17	292
Ocena własnych war. mater.				
Źle	41	36	24	477
Średnie	47	31	22	518
Dobre	47	36	16	166
Zainteresowanie polityką				
Duże	50	45	6	79
Średnie	50	36	14	473
Małe lub żadne	40	30	30	612
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	31	20	83
Raz w tygodniu	47	32	21	668
Kilka razy w roku	43	35	21	291
W ogóle nie uczestniczy	29	43	28	120
Poglądy polityczne				
Lewica	62	24	15	234
Centrum	47	35	18	327
Prawica	38	49	13	262
Trudno powiedzieć	35	27	37	340